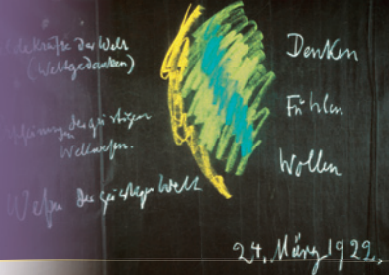

Антропософия

Основи на човекознанието

Антропософия

Своите изследвания Рудолф Шайнер нарича антропософия, от гръцки „антропос“ – човек и „софия“ – мъдрост. В центъра стои човекът. Рудолф Шайнер го вижда във взаимна връзка с целия свят, като един микрокосмос в макрокосмоса. „Съществува е да се вземе под внимание взаимодействието между процесите вътре в душността на човека и процесите, които се разгриват навън в Универсума.“

За Р. Шайнер същността на човека се намира в процес на развитие. Каквото един човек изработва и облагоуждава в себе си, това той същевременно преобразява и развива и в света. И както човекът притежава тяло, душа и дух, така също е и при Космоса. „В съвременността отново трябва да се потърси едно истинско познание на човека според тяло, душа и дух, но не едно такова, което се корени в абстрактни идеи или абстрактни закони, а което може да погледне в истинските дълбоки основи на цялата човешка същност.“

Р. Шайнер намира триделността за основен принцип във всичко живо. В човешкото тяло той открива три функционални организации. Веществообмяната изгражда организма и го поддържа. Нейните процеси протичат дълбоко несъзнателно. Полярно на това нервно-сетивната система служи на процесите на съзнанието. Това са разграждащи процеси, които изморяват организма, така че той постоянно трябва да се регенерира. Като посредник между двете системи се намира самостоятелната ритмичката система с дишането и кръвообращението. Тя образува основата за полусъзнателното съизващо чувстване.

Тези три области, които действат адекватно по хармоничен начин в човешкия организъм, в природата се проявяват поотделно в едностранни устройства. При бозанцините гризачите са с по-будици сетива; с подчертана веществообмяна са тревопасните; и между тях стоят хищниците с ритмична съзнателна на храносмилателна ленивост и будна фаза на ловуване и игра.

Разгледат ли се например образуването на челюстта, при гризачите се откриват дълги, остри зъби-рези, които растат през целия живот. Хищниците показват здрави, често силно изпъкнали напред кучешки зъби, докато типични за тревопасните животни са кълчиците. Ако освен това те имат рога, то горните рези дори напълно липсват. Човешката челюст не само показва равномерно изграждане на всички зъби, но сравнени с животинските, те не са така силно изразени. Човешката устна кухина се превръща в говорен орган.

С този пример своеобразният човешки вид ясно се изразява и в телесно отношение: Каквото при животното чрез специализиране е пригледено към околната среда, при човека то остава неспециализирано. Чрез това то може да служи на това, което надвишава природата. Цялото устройство на човешкото тяло показва, че то е носител на едно духовно съществуване. Само човекът има изправен стомах, който му позволява да употребява ръцете си за творческа дейност. Само човекът има ларинкс и прилежащи органи от такъв вид, че той може да говори с тях. И само при човека предният мозък е така изграден, че може да служи като основа на мисленето.

В мисленция човек природата е достигнала най-високата степен на своята еволюция. По-нататъшното развитие сега е оставено в собствените му човешки ръце.

Череп на гризача алпийски мамонт с продължаващи да растат рези

Череп на лъв с изразени кучешки зъби

Череп на телен със силни кълчици, горната челюст няма рези

Човешки череп с деликатна хармонична челюст, устната кухина като говорен орган

По-нататъшно развитие на човека

Как може да се постигне едно по-нататъшно развитие Р. Шайнер многократно описва, например в „Как се постигат познания за висшите светове“.

Обикновените ежедневни мисли са абстрактни огледални отражения от формирани идеи, които действат в природата. Те не са погрешни, а са като увехнали листа в сравнение с цялото живо растение. Правят ли се упражнения, както ги описва Р. Шайнер, мисленето става подвижно и живо, така че човек може да схване не само понятия и логични структури, а процеси и преобразувания. Този вид мислене Шайнер нарича **имагинация**. Самото преобразуване се вижда като времеви процес зад различните форми. Всички организирани функции например са такива процеси, които се проявяват като промени във физическото. При едно растение това много хубаво се вижда в промяната на формата на листата – от зародишните листа до цветата.

Листа метаморфоза на скъбиозата (кръставо биле, сакригизма) от зародишните листа до цветата

Имагинацията може да се сравни с един филм без звук. За да се разбере възприетото, човекът се нуждае от една друга способност, която Р. Шайнер означава като **инспирация**. При това с още по-интензивно напрежение на волната човекът трябва да се учи отново да изтрине имагинациите и да **чуе** това, което са произвели тези имагинации. Той изживява, че те са действия на **духовни същества**, които досега са били скрити за него. Когато в него живее някакъв въпрос, той влиза във вътрешен диалог с тях. Кога и как ще му бъде даден отговор, зависи от тези същества.

При това човекът винаги строго трябва да изпитва себе си, за да не повлияе резултатата с желания или страхова. Безсъществува и непосредствено знаем само това, което съзнателно искаме в нашия аз и волево го мислим. Чрез една трета способност, **интуицията**, човекът така се потапя в едно духовно съществуване, че той го изживява като своя собствен аз. На тази степен той е преодолява съмнението.

Свободата като главен принцип на модерното посвещение

В нашето време един посветен уважава свободата на човека като **най-главен принцип**. Затова той не действа чрез чудеса, както през древните времена. Той поднася на другия своите духовни изживявания и изследвания в една мисловна форма, която позволява да бъде разбран, без да принуждава да му се вярва. Затова за Рудолф Шайнер е било задължително съвременното духовно съзнание да бъде изградено върху здравото мислене. Неговото изграждане е възможно за всеки човек. Но човек същевременно трябва да реши и постоянно да работи върху своя характер, за да не изпадне в заблуждения и във високомерие, за да не се породи в него душевна студенина или нещо още по-лошо. Шайнер пише: „Ако се опиташ да **направиш една крачка напред в познанието на духовните истини, същевременно направи три крачки напред в усъвършенстването на твоя характер в посока към доброто.**“

Възраст е каква душевна и морална зрялост притежава човекът като основа за своите свръхсетивни изживявания. Съвестта е безгрешен вътрешен съдия. Трябва ли човек по описания от Р. Шайнер път, той усеща този вътрешен глас като папач. Това е неговият висш аз, който прещенява, дали той може да носи отговорността, свързана с новите способности. **Поради това антропософският път на обучение не води до „бързи резултати“ но запазва упражняващите се от вреди за самите тях и за другите.**

Литература – от Събраните съчинения* (Сс) на Рудолф Шайнер

- Антропософията, един фрагмент от 1910, Сс 45
- Антропософия. Обобщение след двадесет и една години, Сс 234
- Как се постигат познания за висшите светове, Сс 10
- Основи за разширение на лечебното изкуство Сс 27, заедно с Ита Вегман
- Педагогическа практика, Сс 306
- Социалният въпрос, Сс 328

*издадени от издателство Рудолф Шайнер, Дорнах и на български език от издателство Даскалов, Стара Загора